

Mészáros J. Domonkos O. P.:

A DOMONKOS REND DEBRECENBEN

1.

A Domonkos Rend még alapítója, Szent Domonkos életében, 1221-ben megtelepült hazánkban is. Magyarországi Boldog Pál hozta ide, aki bolognai jogtanárként hallotta Szent Domonkost prédikálni, és hatására maga is belépett a rendbe.

A magyarországi domonkosok sorsa az ország sorsa szerint alakult. A tatárdúlás idején 50 szerzetesünk lett vértanú, de tíz év múlva már 50 új tagja van a Domonkos Rend magyarországi tartományának. Az ország első egyeteme a domonkosok budai kolostorában létesült. A kolostor maradványait ma is láthatjuk a Hilton szállodában.

A Domonkos Rend első debreceni írásos említése 1326-ból való. A Szent András-templom körüli viták miatt is feltételezzük, hogy már korábban a Pap-tava közelében éltek domonkosok, talán a Szent András-templom előtti templom lehetett az övék. Az első domonkosok a kunok körében is kifejtették missziós tevékenységüket Kassa és Debrecen központtal. Nem lehet véletlen, hogy

a kunok első püspöke is domonkosrendi szerzetes volt.

2.

Rendünk a 40 évi kényszer-szünet és üldözés után 1989. április 12-től ismét szabadon működhet Magyarországon. Debreceni plébániánkat is visszakaptuk a Szeged-Csanádi Egyházmegyétől. Új jelentkezőink 5–6 év tanulás után kezdik meg szolgálatukat a lelkipásztorkodásban és a tanításban.

Szellemiségünk, lelkiességünk alapjait Szent Domonkos rakta le. A XII. sz. közepén megújult kanonok-rendek friss lendületében, amelyre az elmélyült ima és a tanulás volt jellemző, találkozott a délfrancia egyházszakadás problémájával. A „tökéletesek”, a kátharok ugyan belátják a vitákban érvei helyességét, de csak egy részük csatlakozik Domonkoshoz. Mezítlábasan, koldulva rója az utakat, éjjelente virraszt és engesztel. Elmélkedéseiben és a rózsafüzér imáiban megtalálja azt a békét, igazságot, szeretetet, amely a lelkek üdvének megmentésére sarkallja. A „tiszták” romlott élete

sokakat kijózanít és visszatérésre vezet.

1217 és 1221 között több mint 60 kolostor épült fel Európában. Vándorprédikációik, egyetemi oktatásuk újat hoz az addigi szerzetesi szemléletbe.

3.

A domonkos lelkiség alappillérei:

a) Az elmélkedés és a szemlélődés

A Biblia olvasása és a szent olvasmányok Isten igazságait hozzák közel. E gondolkodást személyes ima követi, ettől válik elmélkedéssé, személyes istenkapcsolattá. Amikor pedig már Isten vezet tovább a szellemet és érzületet, akkor beszélünk szemlélődésről. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy jövőnk nem saját tervezéseinktől lesz ígéretessé, hanem a jelenünk válik érthetővé, gazdaggá Isten jelenlétében. A megtérők és a rendben lévők ezt nagyon mélyen élik meg.

b) A stúdium

Alapvető Szent Domonkos fiainál és nővéreinél a rendszeres továbbképzés. Ez elmélyíti az Isten iránti tiszteletet, megalapozza a jóban való kitartást, tartalmat ad az apostoli szolgálat sokrétű emberi kapcsolatainak. Aquinói Szent Tamás és az őt követő filo-

zófus és teológus nemzedékek fémjelzik a stúdium jelentőségét. „Az én eledelem az, hogy annak akarátát tegyem, aki engem küldött és hogy elvégezzem művét.” (Jn 4,34) Ez a jézusi kijelentés mutatja, hogy Atyjával való kapcsolata egyszerre jelent tudást, tetteket és személyes közösséget.

c) A közösségi élet

Először Jézus gyűjtötte maga köré az apostolokat és a tanítványokat. Elszántságukban mindent elhagytak, ez azonban még nem tette őket tökéletessé. (Egy tapasztalt szerzetes tudja, hogy nem önmaga vagy mások előtt kell tökéletesnek látszania, hanem a szolgálatban kell tökéletesednie.) A közösség egy feladat köré gyűjt bennünket. A megújuló odaadás teszi Isten kegyelmeit bennünk hatékonyá. A közösségben az engedelmesség életté válik. A közösségi élet nem problémamentes élet, de a közösségben van mód a problémák helyes megoldására. A képzés sokoldalúsága, a liturgia ünneplése, Isten kegyelmeinek felismerése és szolgálata igényli a közösséget.

d) A szegénység szabaddá tesz. Minden nap Isten gondoskodó jóságának bizonyítéka. Önmagunk bebiztosításának elvakultsága helyett a szeretet állandó elfogadása és továbbadása a feladat. Tudatában vagyunk annak, hogy Istenre és egymásra rászorulunk.

Ez megváltottságunk mindennapi elfogadása.

e) Az **apostolkodás**, tanúságtétel Isten ajándéka. A szó, a hit értelemtől értelemig, szívtől szívig terjed. Minden emberi találkozás apostolkodás: a bennünk élő Isten továbbadása – vagy mulasztásainkkal: megrablása. Alapja az a megszólítotttság, ami az emmauszi tanítványok szívét lánggra szította. Szaladtak a többiekhez, hogy elmondják, továbbadják találkozásukat a Mesterrel.

4.

Reméljük, hogy az atyák és a hívek kapcsolatteremtését segíteni fogják az apostolkodó domonkos nővérek – talán Debrecenben is. Mögöttük állnak imáikkal és engesztelésükkel a másodrendi nővérek, akik közül a legismertebb Árpádházi Szent Margit. Mai utódai Nagylózson élnek.

A világban élő családok és egyedül élők alkothatnak harmadrendi közösséget. A világi harmadrendiek is sokat tehetnek a lelkek megmentéséért. Rendkívül fontos a családi élet megújítása tagjai összetartozásában. Olyan életre adhatnak példát az ilyen családok, amelyet nem az anyagiak, az ösztön vagy a hatalom irányít, hanem Isten, a szeretet méltósága és felelőssége.

Sokat tehetnek a szellemi élet

vezetői. Kollégiumot alkotó továbbképző munkájuk nagy hiányokat pótolhatna. Szeretnénk, ha a híres francia filozófus Jaques Maritain nyomdokain megindulna Debrecenben is egy olyan szellemi műhely, amely – akár intézményes formában is – vállalkozik ezeknek az értékeknek a továbbadására. Örömkre a DOTE-n és a KLTE-n máris több olyan fakultatív kurzus folyik, amely szélesíti a hallgatók ismereteit. Ilyen pl. a „Medicina és a teológia határkérdései” c. stúdium, vagy a Krisztológia, a Hit és gondolkodás, a Keresztény művészettörténet, és más természet- és társadalomtudományi speciálkollégium. A hiányok pótlásának sürgető szükségességét azok ismerik fel, akikben már oszlik a homály.

5.

Plébániánk, a debreceni Szent László egyházközség nagy kiterjedésű, templomunk viszont kicsi. Ezért komolyan foglalkozunk egy új templom építésének tervével a Böszörményi úton, az Agrártudományi Egyetemmel majdnem szemben, az Újkertben. Egy templom építése a közösség nagy ügye és felelőssége. Jó lenne, ha a környéken lakók szakipari munkával, társadalmi összefogással is segítenének, s akkor magukénak

is éreznék a templomot. Az egymásra rakott téglákhoz hasonlóan növekedne így a lelki közösség is.

Ennek részben előfeltétele is, hogy számba vegyük a területünkön élő katolikusokat, vallási igényeiket. Családias melegséget és nyitottságot szeretnénk megvalósítani az egyházközség életében. Szociális munkánk során szeret-

nénk eljutni azokhoz, akik az egyháztól már nem is várnak segítséget. Ilyen megfontolások alapján tervezzük az egyházközségi képviselőtestület megújítását.

Az ökumené új távlatokat ígér az egyházak együttműködésére. Szeretnénk, ha Isten kegyelmének magvetése jó talajba hullana és bőséges termést hozna.